

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania H. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20 lutego 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 3 sierpnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego [...]) na rzecz radcy prawnego M. B. tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, podwyższoną o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 sierpnia 2017 r. Sąd Apelacyjny [...] oddalił apelację od wyroku z dnia 16 grudnia 2015 r., którym Sąd Okręgowy we W. oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we W. z dnia 10 września 2014 r. odmawiającej H. W. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię, a mianowicie: 1) art. 12 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 13 ust. 1 w związku z art. 57 ust. 1 ustawy o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskutek pominięcia przez Sąd pierwszej instancji i Apelacyjny, przy ocenie niezdolności do pracy, obydwu z orzeczeń Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. z 27 sierpnia 2014 r. i 7 września 2015 r. - o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Ponadto Sądy obu instancji dokonały oczywiście błędnej wykładni wskazanych przepisów prawa materialnego, uznając że skarżący nie jest częściowo niezdolny do pracy, w sytuacji gdy opinie biegłych, na których opierały się zaskarżone orzeczenia wskazują na dalsze istnienie u skarżącego schorzeń, które były podstawą uznania go dotychczas od 1999 r. aż do 2014 r. za częściowo niezdolnego do pracy oraz że wnioskodawca nie jest osobą niezdolną do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Skarżący podniósł ponadto zarzut naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj.: 1) art. 232 w związku z art. 227 oraz art. 217 § 2 i 3 oraz 278 § 1 k.p.c., a także art. 6 k.c., polegające na pominięciu przez oba Sądy konieczności ustosunkowania się przez biegłych - przy ocenie niezdolności powoda do pracy - do treści orzeczeń Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. - o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z 27 sierpnia 2014 r. i 7 września 2015 r. oraz przez oddalenie wniosków dowodowych skarżącego o dopuszczenie dowodu z przesłuchania na rozprawie sądowej biegłego sądowego z zakresu neurologii dr n. med. T. W. oraz dowodu na temat stanu zdrowia skarżącego prof. J.; 2) art. 382 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c., przy odpowiednim zastosowaniu art. 391 § 1 k.p.c., polegające na oparciu orzekania z pominięciem całego materiału dowodowego, tj. ww. orzeczeń Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O.; 3) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób niezgodny z określonymi w tym przepisie wymaganiami przez brak jakiegokolwiek wyjaśnienia przez Sąd I instancji, dlaczego pominięto przy ocenie całego materiału dowodowego wyżej wskazane dokumenty urzędowe, tj. oba orzeczenia o stopniu niepełnosprawności - z 27 sierpnia 2014 r. i 7 września 2015 r. i domniemania wynikającego z tych dokumentów i dalej jaki wpływ na treść ustaleń faktycznych mają okoliczności wynikające z tych

dokumentów oraz niewyjaśnienie przez Sąd II instancji braku ustosunkowania się wszystkich biegłych do orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.

Mając powyższe na uwadze, skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego we W. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej przyznanej z urzędu według norm przepisanych.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca uzasadnił oczywistą zasadnością skargi z uwagi na błędną wykładnię art. 12 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 13 ust. 1 w związku z art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskutek pominięcia przez Sąd Apelacyjny przy ocenie niezdolności do pracy orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Ponadto Sądy obu instancji dokonały oczywiście błędnej wykładni wskazanych przepisów prawa materialnego, uznając że skarżący nie jest częściowo niezdolny do pracy, w sytuacji gdy opinie biegłych, na których opierały się zaskarżone orzeczenia, wskazują na dalsze istnienie u skarżącego schorzeń, które były podstawą uznania go dotychczas od 1999 r. aż do 2014 r. za częściowo niezdolnego do pracy oraz że wnioskodawca nie jest osobą niezdolną do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji, oraz Sądy obu instancji naruszyły przepisy postępowania, które miały istotny wpływ na wynik sprawy. W ocenie skarżącego skarga jest także oczywiście uzasadniona w zakresie podstaw skargi z przyczyn w nich wymienionych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się, jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, z przesłankami rozważanymi przez ten Sąd podczas tzw. „przedsądu”, a więc na posiedzeniu, którego przedmiotem jest przyjęcie lub odmowa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przesłanki te określone są w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i tylko one podlegają badaniu w tej fazie postępowania, a

przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje wtedy, gdy zachodzi choćby jedna z nich. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania winno zatem koncentrować się na wykazaniu istnienia takiej przesłanki, przy czym treść tego uzasadnienia nie może być dowolna, bo konieczne jest oparcie jej na argumentacji jurydycznej.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie można jednak uznać, że skarżący zdołał wykazać istnienie tej przesłanki.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie ma bowiem żadnych argumentów przemawiających za jej oczywistą zasadnością. Skarżący w istocie odwołał się do podstaw skargi, wskazując na oczywistą zasadność skargi ze względu na „błądną wykładnię art. 12 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 13 ust. 1 w związku z art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskutek pominięcia przez Sąd Apelacyjny przy ocenie niezdolności do pracy orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności”, dokonanie „oczywiście błędnej wykładni wskazanych przepisów prawa materialnego przez uznanie, że skarżący nie jest częściowo niezdolny do pracy, w sytuacji gdy opinie biegłych, na których opierały się zaskarżone orzeczenia wskazują na dalsze istnienie u skarżącego schorzeń, które były podstawą uznania go dotychczas od 1999 r. aż do 2014 r. za częściowo niezdolnego do pracy oraz że wnioskodawca nie jest osobą niezdolną do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji” oraz naruszenie „przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na wynik sprawy” a także wprost na oczywistą zasadność „w zakresie podstaw skargi z przyczyn w nich wymienionych”.

Odwołanie się dla uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania do podstaw skargi nie może zaś wywołać żadnego skutku po pierwsze dlatego, że podstawy skargi nie podlegają badaniu na tym etapie postępowania przed Sądem Najwyższym, a po drugie, z tego względu, iż rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest

oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Innymi słowy, w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy wykazać „oczywistość skargi kasacyjnej” przez odwołanie się do argumentacji, która *prima facie* wskazuje, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało z oczywistym naruszeniem prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07; z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07; z 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, niepublikowane; z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109), a takich argumentów nie można doszukać się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie do rozpoznania, skoro nie wynika z niego nawet to, jakie przepisy postępowania naruszył Sąd Apelacyjny i w jaki sposób miałyby dojść do tego naruszenia.

Odnośnie zaś do naruszenia wskazanych we wniosku przepisów prawa materialnego przez błędną ich wykładnię, dodatkowo wskazać trzeba, że istnienie niezdolności do pracy jest ustaleniem faktycznym. Sąd Najwyższy, rozstrzygając o skardze, jest zaś zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kwestionowania wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny, co w niniejszej sprawie dotyczy zarzutu błędnej wykładni art. 12 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 13 ust. 1 w związku z art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez uznanie, że skarżący nie jest częściowo niezdolny do pracy. Natomiast w zakresie zarzutu błędnej wykładni art. 12 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 13 ust. 1 w związku z art. 57 ust. 1 ustawy o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „wskutek pominięcia przez Sąd Apelacyjny przy ocenie niezdolności do pracy orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności” trzeba zwrócić uwagę na to, że w judykaturze jednolicie przyjmuje się, że na gruncie obowiązującego prawa nie ma podstaw do utożsamiania niepełnosprawności i niezdolności do pracy i negowania istniejących między nimi różnic. Różnice występują zarówno w płaszczyźnie definicyjnej, jak i w zakresie orzekania o niepełnosprawności i niezdolności do pracy (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 20 sierpnia 2003 r., II UK 386/02, OSNP 2004 nr 12, poz. 213 i 4 marca 2008 r., II UK 130/07, OSNP 2009 nr 11–12, poz. 156). Tak więc, mimo podobieństwa definicji, nie jest tożsame z istnieniem niezdolności do pracy stwierdzenie nawet umiarkowanego stopnia niezdolności do pracy.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.